

«Η σύν
Η
δεν κατέλα

- Αλέξανδρος Τ
«Τα έτη παρέρ
των τελωνειακ
- Νικόλαος Δρί
«Έρριψε το σύ
- Γεώργιος Δρά
«Η ένταξις μα
πυρός»
- Λεωνίδας Καν
«Η σύνδεσις μ
ολόκληρον την
προβλημάτων

6.1. «Εξευρωπαϊσθώμεν»!

«Το κυριώτερον σημείον που εδέσποσε εις την ψυχολογίαν της παραγωγής και των επενδύσεων υπήρξεν η διαρκώς επικείμενη και συνεχώς αναβαλλομένη σύνδεσις μας με την κοινή αγοράν». ⁶⁵ Με αυτά τα χρώματα περιέγραφε ο πρόεδρος Λ. Κανελλόπουλος τη στάση αναμονής του επιχειρηματικού κόσμου εν όψει των ευρωπαϊκών εξελίξεων. Και δεν είχε άδικο. Ο δημόσιος διάλογος για την επιλογή και τις προϋποθέσεις ένταξης της χώρας σε έναν από τους δύο συνασπισμούς ήταν πυρετώδης.

Το 1961, όμως, η Ελλάδα βημάτισε αποφασιστικά προς την Ευρώπη των Έξι. Στις αρχές του χρόνου έφθασε κλιμάκιο της ΕΟΚ για τη μελέτη του σχεδίου συμφωνίας σύνδεσης της Ελλάδας με την Κοινή Αγορά. Ο Σύνδεσμος, μάλιστα, επεδίωξε συνάντηση μαζί τους, αλλά δεν τα κατάφερε. ⁶⁶ Με ιδιαίτερη έμφαση ο ΣΕΒ σημείωνε την έλλειψη ενημέρωσης και την εχεμύθεια των επαφών: «Από την ειδησεογραφίαν του τύπου εμαντεύοντο αι μακραί, επανειλημμένοι και δυσχερείς διαπραγματεύσεις». ⁶⁷ Αλλά και ο Γ. Δράκος υπογράμμιζε την απουσία της φωνής της ελληνικής βιομηχανίας

Ο Γεώργιος Δράκος για τη σύνδεση με την ΕΟΚ

«Όταν στις παραμονές της υπογραφής [σύνδεσης της Ελλάδας με την ΕΟΚ] μας ερώτησαν αν πρέπει ή όχι να συνδεθούμε, απαντήσαμε ναι, ξεχνώντας την στενή άποψη των οικονομικών μας συμφερόντων και βλέποντας μόνο την γενικότερη άποψη του συμφέροντος της οικονομίας μας. [...] Είπαμε ναι, αλλά επισημάναμε ότι η σύνδεση με την Κοινότητα δεν είναι μόνο δοκιμασία πυρός για την βιομηχανία, αλλά είναι δοκιμασία πυρός για όλη την οικονομία, για την Διοίκηση, για τις Τράπεζες, για τους Οργανισμούς. Είπαμε ναι, γιατί ελπίσαμε ότι όλοι αυτοί οι παράγοντες θα καταβάλουν την ίδια, αν όχι και μεγαλύτερη από μας, προσπάθεια, για να εξισωθούν με τους αντίστοιχους παράγοντες της Δυτικής Ευρώπης, όπως ακριβώς εξητούσαν και από μας να εξισωθούμε στο κόστος με την δυτικοευρωπαϊκή βιομηχανία. Για να γίνουμε εμείς ισότιμοι με τους Δυτικοευρωπαίους βιομηχάνους, είναι απαραίτητο να γίνει και η Ελλάδα σαν Διοίκηση, σαν Τράπεζες, σαν λιμάνια, σαν Οργανισμοί δυτικοευρωπαϊκή! Έγινε αυτό έως τώρα;»

Γεώργιος Π. Δράκος, Η βιομηχανία στην Ελλάδα, 1980

από τις διαπραγματεύσεις, τη στιγμή που στις αντιπροσωπίες των άλλων χωρών της Κοινότητας «συμμετείχαν πάντοτε εκπρόσωποι της βιομηχανίας, από τους οποίους άλλωστε εμαθαίναμε τα της πορείας των διαπραγματεύσεων με την ελληνική Κυβέρνηση»!⁶⁸

Εν τέλει, στις 9 Ιουλίου 1961, υπογράφηκε η Συμφωνία των Αθηνών, η οποία προέβλεπε την τελωνειακή ένωση της Ελλάδας με τις έξι χώρες της ΕΟΚ, με μεταβατική περίοδο 22 ετών έως την πλήρη ένταξή της.

Η σύνδεση με την Κοινότητα έθετε «ολόκληρον την Ελλάδα ενώπιον των προβλημάτων της», τόνιζε ο Λ. Κανελλόπουλος στη γενική συνέλευση του ΣΕΒ.⁶⁹ Οι ριζικές αλλαγές στο πεδίο της επιχειρηματικής δράσης και οι επιπτώσεις από την ένωση απασχολούσαν πολύπλευρα τον Σύνδεσμο: «Έχει καθήκον η Ελλάς, προπορευομένη των γεγονότων και μη συρομένη όπισθεν αυτών, να προπαρασκευάση την νέαν

Αφιέρωμα των *Financial Times* στην ΕΟΚ με τίτλο «Η πρόκληση της Ευρώπης», τον Νοέμβριο του 1961. Περιέχει ειδική αναφορά στην ελληνική οικονομία. (Αρχειό Βοβολίνη)

κατάστασιν», αλλά και «να ανακτήση τον απωλεσθέντα χρόνον, να περιορίση το μέγα άνοιγμα μεταξύ της οικονομίας των Εξ και της ιδικής της».⁷⁰

Σε αυτή την κατεύθυνση κινούμενος ο Σύνδεσμος δεν είχε μείνει αδρανής. Αέναες ήταν οι συζητήσεις της διοίκησης για τις προϋποθέσεις, τις δυνατότητες, τους απαραίτητους πολιτικούς χειρισμούς που θα οδηγούσαν στην επιτάχυνση της βιομηχανικής ανάπτυξης. Από τη στιγμή, μάλιστα, που διαπίστωσε κενό στην πληροφόρηση σχετικά με τους όρους παραγωγής των άλλων χωρών της Κοινής Αγοράς και με το ξένο επιχειρηματικό ενδιαφέρον για επενδύσεις στην Ελλάδα, ο ΣΕΒ προχώρησε σε ενδελεχή έρευνα. Παράλληλα, οργάνωσε αποστολή ειδικού κλιμακίου στο εξωτερικό για περαιτέρω ενημέρωση.⁷¹

Στην αρχή, λοιπόν, της δεκαετίας του 1960, της δεκαετίας των ραγδαίων εξελίξεων και των ανατροπών, και «υπό πρίσμα κυρίως ευρωπαϊκών», ο ΣΕΒ συντονίστηκε με τις επιταγές των καιρών, εγκαινιάζοντας μια περίοδο «ευρυτάτης και θεμελιώδους συνεργασίας με αντίστοιχους συναδέλφους οργανισμούς των ευρωπαϊκών χωρών» και προβαίνοντας σε «ενδεδειγμένες μεταβολές της διαρθρώσεώς του». Με αυτό τον τρόπο σκιαγραφούσε τη μελλοντική πορεία του ΣΕΒ ο Λεωνίδας Κανελόπουλος, παραδίδοντας την προεδρία στις 8 Απριλίου 1962.⁷² Ο Γεώργιος Δράκος δεν είχε παρά να υλοποιήσει τα σχέδια...

